

Kuivaherneen viljelijän huoneentaulu

1. Lohkon valinta

- Herne sopii parhaiten hietasaville ja muille savisille kivennäismaalajeille.
- Herne viihtyy ilmastossa, jossa maan pH on korkea (pH 6 ≤).
- Hyvin multavilla mailla riski herneen liian rehevästä kasvusta ja lakoontumisesta kasvaa.
- Herne on arka liialliselle kosteudelle. Parhaan sadon varmistamiseksi lohkon vesitalouden pitää olla kunnossa.
- Herne soveltuu kasvuaikansa puolesta eteläiseen Suomeen vyöhykkeille I–II. Aikaisemmat lajikkeet sopivat myös III-vyöhykkeelle.
- Herneen esikasvi arvo on hyvä ja se monipuolistaa erinomaisesti viljelykiertoa. Hernettä ja muita palkokasveja ei tulisi viljellä samalla loholla useammin kuin joka viides vuosi.
- Herneen esikasveilla käytetyistä herbisideistä diflufenikaani, aminopyralidi, pikloraami ja klopypyalidi voivat vioittaa hernettä.

2. Lajikevalinta ja kylvö

- Lajikevalinta tulee tehdä käyttötarkoituksen mukaisesti rehu- tai ruokahernelajikkeista. Laonkestävyys, kasvu-aika, sato sekä laatuominaisuudet ovat tärkeimpiä valintakriteereitä lajiketta valittaessa.
- Herneen paras kylvöajankohta on aikaisin keväällä ennen viljoja.
- Maan tiivistymistä tulee välttää. Syyskyntö ja huolellinen äestys keväällä ovat suositeltavia. Jyräys kylvön jälkeen helpottaa pintia ja auttaa siementen itämisvaiheessa kosteuden säilymistä maassa.
- Kylvösyvyys suositus on 3–7 cm maalajista riippuen. Hikevillä mailla riittää kylvö 4 cm syvyyteen, kun taas kuivilla savimailla kylvösyvyys tulee olla 6–7 cm.
- Viljojen käyttäminen tukikasvina ehkäisee herneen lakoontumista. Aikaiset kaura- ja vehnälaikkeet soveltuvat parhaiten herneen kanssa viljeltäviksi. Tukikasvina käytettävän viljan siemenmääräksi riittää 15–30 kg/ha, kuitenkin niin, että tukiviljaa on enintään 10 % kasvustosta.
- Suositeltava siemenmäärä on 110–120 itävää siementä/m².

3. Lannoitus

- Herne on typensitojakasvi, joten liiallinen typpilannoitus heikentää sen omaa typensitomista. Liiallinen typpilannoitus lisää myös lakoontumisriskiä.
- Eloperäisillä mailla typpilannoitussuositus on 20–30 kg/ha ja kivennäismailla 25–40 kg/ha (starttityppi). Fosforin ja kaliumin tarve on herneellä sama kuin viljoilla. Lannoitusta suunniteltaessa tulee ottaa aina huomioon lohkon viljavuustutkimuksen tulokset.
- Matalasta typpitarpeesta johtuen muiden ravinteiden määrä jää helposti liian matalaksi lannoituksessa hyvillä satotasoilla. Erityisesti kaliumin saatavuuteen tulee kiinnittää huomioita.
- Lannoitteeksi sopivat matalatyyppiset mineraalilannoitteet ja karjanlanta. Liiallista typpilannoitusta tulee välttää erityisesti karjanlantaa käytettäessä.
- Lehtilannoituksen boori tehostaa kukintaa ja lisää satoa.

Maa- ja metsätalousministeriö

4. Kasvin- suojelu

- Terve kylvösiemen ja riittävä viljelykierto ovat kasvinsuojelun perusta.
- Kestorikkakasvit hävitetään ennen herneenkylvöä edellisinä kasvukausina. Siemenrikkakasvien torjunta on mahdollista tehdä rikkakasvien ollessa pieniä ennen herneen taimettumista sekä herneen ollessa 5–8 cm pitkä. Myös heinämaisia rikkakasveja voi torjua hernekasvustosta.
- Merkittävin herneen tuholainen on hernekääriäinen, jota tarkkaillaan feromonipyydyksten avulla. Pyydykset asennetaan pellolle hyvissä ajoin, viimeistään viikkoa ennen kukinnan arvioitua alkua, ja tarkastetaan 2–3 päivän välein. Torjuntakynnys kuivaherneellä on vähintään 10 kääriäistä missä tahansa pyydyksessä kahtena perättäisenä tarkastuskertana. Torjunta-ajankohta on olosuhteista riippuen noin 8–12 vrk:n kuluttua kääriäisten esiintymishuipusta (eli kun torjuntakynnyksen ylittymisen jälkeen on kertynyt +10 asteen ylittävää lämpösummaa yli 80 astetta).
- Juovahernekärsäkistä torjutaan harvoin, mutta torjuntaa kannattaa harkita, jos aikuisia kärsäkkäitä ja vioituksia on taimivaiheessa paljon, ja kasvusto kärsii samanaikaisesti kuivuudesta.
- Hernekirvan torjuntakynnys ylittyy, jos kirvoja on kukinnan aikana 10 %:ssa versoja ja keskimäärin 5–10 kirvaa / saastunut verso. Hernekääriäistorjunta vähentää myös kirvoja, joten erillinen kirvatorjunta on harvoin tarpeen.
- Noudattamalla suositeltua viljelykiertoa estetään lehtilaikkutautien ja herneenlakasteen runsastuminen. Lehtilaikkutauteja voidaan tarvittaessa torjua kasvustoruiskutuksin.
- Sallitut torjunta-aineet ja käyttöohjeet sekä mahdolliset minor use -käyttökohteet on syytä tarkistaa kasvinsuojelu-ainerekisteristä <https://kasvinsuojeluaineet.tukes.fi>

5. Puinti ja kuivaus

- Puinti suoritetaan, kun kasvusto on tasaisesti tuleentunut, varsisto ei ole nahkea ja siemenet irtoavat herkästi kannoista.
- Herneen optimaalinen puintikosteus on 20–25 %.
- Puinnissa varstasilta auki, puintikelan kierrokset alas, tuuli täysille, puintiväli ja seulat auki.
- Silppuri joutuu rehevässä kasvustossa koville, joten sitä kannattaa säätää pitemmälle silpulle.
- Kuivaus tapahtuu hitaasti matalissa lämpötiloissa.
- Kuivauksessa tavoiteltava optimaalinen kosteus määräytyy käyttötarkoituksen mukaan.

Pää- kohdat

- Hyvä esikasvi erityisesti viljoille.
- Viljelykiertovaatimus 5 vuotta.
- Aikainen kylvö 6–7 cm syvyyteen.
- Vältä liiallista typpilannoitusta.
- Käytä tarpeenmukaista fosfori- ja kaliumlannoitusta.
- Huolehdi rikkakasvien torjunnasta jo kylvövuotta edeltävänä vuonna.
- Tuholaiistorjunta perustuu tuholaismäärien havainnointiin loholla.